

Nr. 008 din 07.02 2022

Dnei Cornelia COZLOVSCHI
Președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

Stimată Doamnă Președintă,

AO Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova (în continuare **ACAP**) este o organizație autonomă, neguvernamentală, non-profit și de interes public, autogestionară, care are drept scop gestionarea profesiei contabile în Republica Moldova, oferind programe de certificare de înaltă calitate, de dezvoltare profesională continuă pentru contabili și auditori, și promovarea intereselor celor **peste 1.000 membri** ai ACAP.

În contextul desfășurării activității sale statutare, ACAP i-a devenit cunoscută solicitarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare **CNPF** sau **Autoritatea de supraveghere**) care vizează activitatea de audit a situațiilor financiare anuale ale companiilor de asigurări.

Potrivit scrisorii **CNPF** nr. 04-5/3097 din 30.11.2021 cu privire la auditul situațiilor financiare, **Autoritatea de supraveghere** solicită următoarele:

„Potrivit prevederilor art.32 din Legea nr.287/2017, art.40 din Legea nr.407/2006 cu privire la asigurări, Legii nr.271/2017 privind auditul situațiilor financiare și Regulamentului cu privire la auditul asigurătorilor (reasigurătorilor) (Hotărârea CNPF nr.19/3/2019), asigurătorii efectuează anual auditul situațiilor financiare individuale și consolidate.

*Complementar, potrivit Regulamentului privind situațiile financiare specializate ale entităților care desfășoară activitatea de asigurare și/sau reasigurare (Hotărârea CNPF nr.15/1/2020), asigurătorii întocmesc și prezintă CNPF **situațiile financiare specializate** în formatul și termenele specificate în **Regulament**, care la fel sunt supuse auditului anual obligatoriu.*

*În acest context, pentru a eficientiza fluxul operațional și informațional de raportare și evitarea supunerii auditării duble a aceleiași situații financiare, luând în considerare că cele aprobate de CNPF sunt **mai comprehensive**, având **avizul pozitiv** din partea Ministerului Finanțelor și Biroului Național de Statistică (BNS), **CNPF solicită efectuarea auditului situațiilor financiare, inclusiv și consolidate, în formatul aprobat de CNPF, cu prezentarea ulterioară către BNS și CNPF.**”*

Reieșind din cele expuse în conținutul scrisorii CNPF nr. 04-5/3097 din 30.11.2021, **solicităm respectuos**, pentru consultare, **prezentarea copiei avizelor pozitive ale Ministerului Finanțelor și Biroului Național de Statistică (BNS)** cu referire la faptul precum situațiile financiare specializate individuale ale entităților care desfășoară activitatea de asigurare și/sau reasigurare, inclusiv și consolidate, în formatul aprobat de CNPF prin Hotărârea nr.15/1/2020 din 07.04.2020, sunt mai comprehensive decât situațiile financiare întocmite conform **cadreului de raportare financiară aplicabil companiilor de asigurare** conform prevederilor **Legii 287/2017 contabilității și raportării financiare din 15.12.2017** (și anume IFRS), și că pot fi prezentate către subdiviziunile BNS întru respectarea **art. 33** al Legii 287/2017 cu privire la obligația entităților de a prezenta și publica situațiile financiare și al **art. 8 alin (4)** al Legii 287/2017 cu privire la formarea depozitarul public al situațiilor financiare.

Analizând conținutul scrisorii CNPF nr. 04-5/3097 din 30.11.2021, în opinia ACAP, executarea solicitărilor date de către contabilii și auditorii profesioniști care activează în sectorul de asigurări **crează impedimente la respectarea prevederilor cadrului legislativ** și al Standardelor de Raportare Financiară (**IFRS**) și de Audit (**ISA**) care reglementează activitatea sectorului de asigurări și activitatea auditorilor angajați în misiunile de audit executate în cadrul companiilor de asigurări.

Astfel, **ACAP** se adresează către Dvs cu propunerea inițierii unei serii de ședințe de lucru în vederea armonizării regulamentelor CNPF cu Legea nr. 287/2017, Legea nr. 271/2017, IFRS, Standardele Internaționale de Audit și alte acte relevante, în **scopul garantării participanților profesioniști contabili și auditori**, care activează pe piața de asigurări, **cu posibilitatea desfășurării activității sale conform cadrului legislativ în vigoare.**

Argumentele ACAP care stau la baza celor expuse de mai sus sunt prezentate în **Anexa nr.1.**

În contextul analizei scrisorii prin prisma legislației în vigoare a fost analizată și practica întocmirii situațiilor financiare conform IFRS cu scop general. Concluziile și mențiunile aferente sunt prezentate în **Anexa nr.2.**

Această adresare reprezintă inițiativa profesională comună a membrilor **ACAP** consultați pe marginea acestui subiect, și este exprimată în bază de voluntariat și nu presupune un raport comercial între părți.

Anexe:

1. *Argumentele ACAP care susțin opinia ACAP cu referire la scrisoarea CNPF nr. 04-5/3097 din 30.11.2021*
2. *Analiza practicilor întocmirii situațiilor financiare cu scop general întocmite conform IFRS prin prisma actelor normative ce vizează activitatea de asigurări;*
3. *Extras din scrisoarea Ministerului Finanțelor nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021;*
4. *Extras din scrisoarea Ministerului Finanțelor nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021;*
5. *Extras din scrisoarea Ministerului Finanțelor nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021;*
6. *Scrisoarea Ministerului Finanțelor nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021;*

Cu respect,
Natalia ZLATINA,
Director executiv ACAP

Argumentele care susțin opinia ACAP cu referire la scrisoarea CNPF nr. 04-5/3097 din 30.11.2021

Întru elucidarea afirmațiilor expuse mai sus aferent celor invocate în solicitarea CNPF nr. 04-5/3097 din 30.11.2021, ACAP comunică următoarele:

1. Nerespectarea ierarhiei actelor normative

Solicitarea CNPF din scrisoarea nr. 04-5/3097 din 30.11.2021, și anume de a efectua auditul situațiilor financiare, inclusiv și consolidate, în formatul aprobat de CNPF, nu poate fi exhaustiv aplicată întrucât Regulamentul cu privire la auditul asigurătorilor (reasigurătorilor) aprobat prin Hotărârea 19/3 din 13.05.2019 (în continuare Regulamentul 19/3) a fost elaborat în temeiul prevederilor Legii nr.407/2006 cu privire la asigurări din 21.12.2006 (în continuare Legea 407/2006), Legii nr.287/2017 contabilității și raportării financiare din 15.12.2017 (în continuare Legea 287/2017) și Legii nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare din 15.12.2017 (în continuare Legea 271/2017), și nu poate contraveni sau extinde normele acestor acte normative, prin prisma executării cerinței obligatorii, și anume a principiului activității de legiferare prevăzute de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative din 22.12.2017 (în continuare Legea 100/2017) respectarea ierarhiei actelor normative.

Aici ne referim la:

1.1. Cerințele cu privire la audit conform Legii 287/2017

Conform prevederilor art.5 alin.(4) din Legea 287, entitățile de **interes public țin contabilitatea în partidă dublă și întocmesc situații financiare cu scop general conform IFRS.**

Conform art. 32 din 287/2017,

1. auditului obligatoriu sînt supuse **situațiile financiare** individuale ale entităților de interes public și consolidate ale grupurilor, **conform legislației în vigoare;**
2. **auditul situațiilor financiare** se efectuează în **conformitate cu legislația în vigoare cu privire la auditul situațiilor financiare.**

1.2. Cerințele cu privire la audit conform Legii 407/2006

Conform art. 40 alin (2) din 407/2006, Societatea de audit sau auditorul întreprinzător individual verifică situațiile financiare anuale ale asigurătorului (reasigurătorului) **aplicînd procedurile de control al calității lucrărilor de audit în conformitate cu legislația în vigoare, standardele de audit naționale și internaționale și cu actele normative ale autorității de supraveghere.** Societatea de audit sau auditorul întreprinzător individual prezintă asigurătorului (reasigurătorului) raportul auditorului, care trebuie să corespundă cerințelor legislației în vigoare și actelor normative ale autorității de supraveghere și să conțină recomandări privind riscurile aferente activității asigurătorului (reasigurătorului).

1.3. Cerințele cu privire la audit conform Legii 271/2017

Conform art. 31 alin. (1) punctul a) din 287/2017, Auditorul este obligat să efectueze auditul în conformitate cu prevederile standardelor de audit și ale legislației.

Conform art. 2 din 287/2017,

- **standarde de audit** reprezintă standarde internaționale de audit, emise de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare, care se aplică pentru efectuarea auditului, acceptate pentru a fi aplicate pe teritoriul Republicii Moldova;
- **standarde de control al calității** reprezintă standarde internaționale de control al calității, emise de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare, care se aplică pentru controlul intern al calității, acceptate pentru a fi aplicate pe teritoriul Republicii Moldova;
- **standarde conexe** reprezintă standarde internaționale pentru misiuni de revizuire, de asigurare și pentru servicii conexe, emise de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare, acceptate pentru a fi aplicate pe teritoriul Republicii Moldova.

1.4. Conceptul de audit conform Regulamentului 19/3

Conform art. 1 al Regulamentului 19/3, Regulamentul stabilește cadrul normativ aferent cerințelor față de entitatea de audit, modul de aprobare și retragere a aprobării entității de audit, **efectuării auditului extern (în continuare - auditul) al asigurătorilor (reasigurătorilor), inclusiv auditului situațiilor financiare și auditului în scop de supraveghere**, documentarea și comunicarea între entitatea de audit, asigurător (reasigurător) și Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare - autoritatea de supraveghere), precum și cerințelor cu privire la rapoartele de audit.

Conform art. 27 al Regulamentului 19/3, asigurătorul (reasigurătorul) trebuie să fie auditat anual de către o entitate de audit pentru efectuarea **auditului situațiilor financiare individuale și/sau consolidate întocmite conform SIF**.

Conform art. 28 al Regulamentului 19/3, în sensul prezentelor reglementări, **auditul situațiilor financiare reprezintă examinarea independentă a situațiilor financiare anuale** individuale ale asigurătorului (reasigurătorului) și a celor consolidate, după caz, precum și a altor informații aferente acestor situații ale asigurătorului (reasigurătorului) auditat, pentru exprimarea unei opinii profesionale a auditorului **asupra corespunderii situațiilor financiare cerințelor stabilite de legislație**.

Conform art. 34 al Regulamentului 19/3, **auditul în scop de supraveghere** poate fi desfășurat simultan cu auditul situațiilor financiare sau separat de acesta, precum și de aceeași entitate de audit sau de o altă entitate de audit aprobată de autoritatea de supraveghere în condițiile prevăzute în prezentul Regulament. **Misiunile auditului în scop de supraveghere sunt executate în conformitate cu Standardul Internațional privind Serviciile Conexe ISRS 4400 "Angajamente pentru îndeplinirea procedurilor convenite privind informațiile financiare"** emise de Federația Internațională a Contabililor.

Conform art. 35 alin (2) al Regulamentului 19/3, **auditul în scop de supraveghere** reprezintă procedurile de verificare și analiză, solicitate de autoritatea de supraveghere, cu privire la **veridicitatea și plenitudinea rapoartelor specializate** prezentate autorității de supraveghere conform actelor normative emise de aceasta.

Concluzie:

Auditul **situațiilor financiare cu scop general**, individuale și cele consolidate, ale entităților care desfășoară activitate de asigurare și/sau reasigurare, pentru a satisface prevederile cadrului legal,

normele capitolului III al Regulamentului 19/3 trebuie să fie interpretate prin prisma Legilor 100/2017, 407/2006, 287/2017 și 271/2017.

Astfel, **auditul situațiilor financiare cu scop general al asiguratorului trebuie să fie efectuat pentru situațiile financiare întocmite conform IFRS cu aplicarea Standardelor Internaționale de Audit** (blocul ISA 200 - 700). Scopul auditului situațiilor financiare cu scop general fiind exprimarea unei **asigurări rezonabile cu privire la măsura** în care situațiile financiare sunt întocmite, din toate punctele de vedere semnificative, în **conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil**.

Auditul în scop de supraveghere dezvăluit în capitolului IV al Regulamentului 19/3, nu se referă la auditul situațiilor financiare conform IFRS și nici la auditul situațiilor financiare specializate, întocmite conform formatului și prevederilor Regulamentului 15/1 al CNPF. Mai mult ca atât, conform prevederilor Regulamentului 19/3, **misiunile de audit în scop de supraveghere** sunt efectuate exclusiv în baza **ISRS 4400**, și nu fac parte din misiunile de audit cu scopul **exprimării unei asigurări rezonabile** cu privire la măsura în care situațiile financiare sunt întocmite, din toate punctele de vedere semnificative, în conformitate **cu cadrul de raportare financiară aplicabil**.

Obiectivul unei misiuni de audit în scop de supraveghere prevăzute în Regulamentul 19/3 îl constituie efectuarea de către auditor a unor proceduri convenite asupra cărora auditorul a convenit împreună cu entitatea și cu Autoritatea de supraveghere, și raportarea cu privire la **constatările factice**. Trebuie de menționat că misiunile de audit care sunt finalizate cu emiterea unui raport de constatări factice nu presupune emiterea unei opinii de audit cu exprimarea unei asigurări rezonabile asupra întregului set de situații financiare.

Menționăm, noțiunea de „constatări” și conceptul constatărilor factice (diferit de conceptul de concluzii sau opinii ale auditorului), utilizată în contextul ISRS 4400, prevăd precum constatările pot fi verificate în mod obiectiv, ceea ce înseamnă că diferiți auditori, care efectuează aceleași proceduri este de așteptat să ajungă la rezultate echivalente. Constatările exclud exprimarea unei opinii sau a unei concluzii, precum și orice recomandări pe care le poate face auditorul, bazându-se pe experiența practică acumulată.

Totodată, IFAC recomandă ca, la executarea misiunilor de audit conform ISRS 4400, auditorii să folosească termenul de „constatări factice” în loc de „constatări”, de exemplu, în cazurile în care auditorul este îngrijorat de faptul că termenul de „constatări” poate fi înțeles greșit de către utilizatorii rapoartelor emise. Aceasta poate fi cazul pentru jurisdicțiile/țările sau limbile în care termenul de „constatări” poate fi înțeles ca incluzând rezultate care nu sunt factice.

Deoarece auditorul furnizează doar un raport asupra constatărilor factice aferente procedurilor convenite, nu este exprimată nicio asigurare și nicio opinie. În schimb, utilizatorii raportului (Asigurator, CNPF și etc.) evaluează ei înșiși procedurile și constatările raportate de către auditor și își formulează propriile concluzii pe baza activității acestuia.

Situațiilor financiare specializate, întocmite conform formatului și prevederilor Regulamentului 15/1 al CNPF, în contextul executării funcției de auditor financiar, reprezintă un set de **situații financiare cu scop special** și nu un set de situații financiare cu scop general.

Situațiile financiare cu scop general sunt acelea menite să satisfacă nevoile utilizatorilor care nu sunt în situația de a **impune unei entități să întocmească rapoarte adaptate nevoilor lor specifice de informații**.

Situațiile financiare cu scop special sunt menite să satisfacă nevoile specifice ale unui grup de utilizatori sau ale unui utilizator, care impun condițiile de prezentare și dezvăluire a informațiilor suplimentare sau diferite de cele prevăzute pentru situațiile financiare cu scop general. Acestea pot fi utilizate și în alte scopuri decât cele cărora le-au fost destinate, însă blocul de standarde ISA 800 aplică anumite limitări și obligații pe auditor. De exemplu, un Organ de reglementare poate să solicite anumitor entități să facă publice situațiile financiare cu scop special și să fie supuse procedurilor de audit. Pentru a evita neînțelegerile, auditorul atenționează utilizatorii raportului auditorului, printr-un paragraf de Evidențiere a unor aspecte, asupra faptului că situațiile financiare sunt întocmite în conformitate cu un cadru de raportare **cu scop special** și de aceea este posibil ca acestea să nu fie **adevate în alte scopuri**, inclusiv **cu scop general**, să satisfacă nevoile utilizatorilor care nu sunt în **situația de a impune unei entități** să întocmească rapoarte adaptate nevoilor lor **specifice de informații**.

Efectuarea auditului situațiilor financiare cu scop special nu este prevăzut de Legea 271/2017, Legea 407/2006 și nici de Regulamentul 19/3, și în acest sens sunt necesare modificări în legislația actuală.

2. Măsuri disciplinare aplicate de Consiliul de supraveghere publică a auditului

Conform art. 42 alin (1) din Legea 271/2017, Consiliul utilizează sisteme eficiente de investigații și măsuri disciplinare pentru a detecta, corecta și a preveni efectuarea necorespunzătoare a auditului și, în conformitate cu alin. (2) și (3), **aplică măsuri disciplinare auditorilor și entităților de audit**.

Conform art. 42 alin (3) lit. b) din Legea 271/2017, entităților de audit și auditorilor li se aplică măsuri disciplinare în urma comiterii **încălcărilor în procesul efectuării auditului**, inclusiv a lipsei probelor de audit pentru emiterea concluziilor pe care se bazează opinia auditorului.

Concluzie:

Respectarea solicitării CNPF presupune încălcarea procesului efectuării auditului situațiilor financiare prevăzut de Legea 407/2006, Legea 287/2017 și Legea 271/2017, și atrage aplicarea măsurilor disciplinare de către Consiliul de supraveghere publică a auditului.

3. Contravine cerințelor Regulamentului 19/3 emis de CNPF

Conform art. 6 al Regulamentului 19/3, **entitatea de audit efectuează auditul unui asigurător (reasigurător) cu respectarea standardelor de audit, prevederilor Legii nr.271/2017 privind auditul situațiilor financiare și cadrului normativ aferent domeniului asigurărilor**, prin obținerea și documentarea probelor de audit suficiente, relevante și credibile pentru fundamentarea opiniilor de audit.

Conform art. 7 al Regulamentului 19/3, autoritatea de supraveghere, **reieșind din exigențele din pct. 8**, va selecta **entitățile de audit eligibile** și va asigura publicarea listei pe pagina web oficială cel puțin o dată în an. Entitatea de audit și membrii echipei entității de audit, care va efectua auditul asigurătorului (reasigurătorului), se aprobă în prealabil de către autoritatea de supraveghere până la încheierea contractului de audit.

Conform art. 8 al Regulamentului 19/3, entitatea de audit, pentru efectuarea auditului în domeniul asigurărilor, trebuie să corespundă cumulativ următoarelor criterii:

1. nu este persoană afiliată asigurătorului;
2. **nu i-au fost aplicate măsuri disciplinare** în procesul efectuării auditului în ultimii 3 ani, fapt confirmat prin informațiile furnizate **de Consiliul de supraveghere publică a auditului**;
3. dispune de o activitate de cel puțin 3 ani în domeniul auditului situațiilor financiare ale entităților de interes public sau angajații acesteia dispun de cel puțin 3 ani de experiență în domeniul auditului situațiilor financiare ale entităților de interes public;
4. **nu i-a fost retrasă aprobarea** autorității de supraveghere **în contextul respectării prevederilor cadrului normativ aferent activității asigurătorilor (reasigurătorilor) și/sau domeniului auditului extern al asigurătorului (reasigurătorului)** din ultimii 3 ani.

Concluzie:

Executarea exhaustivă a solicitării CNPF presupune încălcarea prevederilor cadrului normativ aferent activității asigurătorilor (reasigurătorilor) și/sau domeniului auditului extern al asigurătorului (reasigurătorului), și, pe lângă atragerea aplicării măsurilor disciplinare de către Consiliul de supraveghere publică a auditului, atrage după sine aplicarea procedurilor administrative din partea CNPF, și respectiv excluderea din lista entităților de audit eligibile pentru efectuarea auditului companiilor de asigurări.

4. Imixtiunea în exercitarea profesiei de auditor

Conform art. 21 alin. (4) din Legea 271/2017, **imixtiunea în exercitarea profesiei de auditor, influența asupra auditului, asupra raportului și a documentelor de lucru ale auditorului sînt interzise.**

Această expunere este confirmată de Ministerul Finanțelor în scrisoarea nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021 adresată către Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova (*Anexa nr.3*).

Concluzie:

Solicitarea CNPF presupune o imixtiune în activitatea de audit, întrucât impune auditorul să încalce cadrul legal, ISA și codul de etică, fapt ce este interzis prin Legea 271/2017.

5. Limitarea auditorului la exprimarea unei opinii de audit fără rezerve

La auditarea situațiilor financiare conform IFRS ale companiilor de asigurări, reieșind din ponderea semnificativă a rezervelor tehnice în bilanțul unui asigurător, în contextul în care rezervele tehnice de asigurare sunt recunoscute și evaluate utilizând principii și metode diferite de IFRS (însă conforme reglementărilor prudențiale (ex. Regulamentul 1/5) care conțin un grad sporit de prudențialitate), a se vedea Anexa nr.2, **auditorul nu poate emite o opinie de audit fără rezerve, fiind nevoit să emită o opinie de audit contrară sau cu rezerve.**

6. Regulamentul privind situațiile financiare specializate vizavi prevederile IFRS

6.1. Regulamentul privind situațiile financiare specializate ale entităților care desfășoară activitatea de asigurare și/sau reasigurare nr. 15/1 din 07.04.2020 (în continuare - Regulamentul 15/1)

Conform art. 1 al Regulamentului privind situațiile financiare specializate ale entităților care desfășoară activitatea de asigurare și/sau reasigurare nr. 15/1 din 07.04.2020 (în continuare - Regulamentul 15/1), Regulamentul privind situațiile financiare specializate ale entităților care desfășoară activitatea de asigurare și/sau reasigurare stabilește modul de întocmire a unor rapoarte incluse în **raportările periodice de supraveghere prevăzute de legislație**, obligația de transmitere către autoritatea de supraveghere a unor **raportări suplimentare, în scop statistic și prudențial de supraveghere**, întocmite pe baza evidențelor contabile și tehnico-operative, sporind astfel utilitatea informației contabile publicate, precum și evaluarea, recunoașterea, evidența activelor, capitalului și obligațiilor entităților pentru întocmirea situațiilor financiare specializate.

Conform art. 9 al Regulamentului 15/1, entitățile nominalizate la pct.3 întocmesc, trimestrial și/sau anual, situațiile financiare specializate, care cuprind:

1. Forma BC – Bilanțul contabil;
2. Forma PP – Contul de profit și pierdere, inclusiv contul tehnic pe categorii de asigurări și contul nontehnic;
3. Forma FT – Situația fluxurilor de trezorerie;
4. Forma CS – Capitalul social;
5. Forma I – Investițiile;
6. Notele explicative la situațiile financiare specializate.

Aceste documente vor constitui un tot întreg și se vor întocmi conform Anexei la Regulamentul 15/1.

6.2. Prevederile IFRS

Conform pct. OB2 al Cadrul general conceptual, **obiectivul raportării financiare cu scop general este oferirea de informații financiare cu privire la entitatea raportoare care să fie utile pentru investitorii existenți și potențiali, împrumutători și alți creditori în deciziile pe care aceștia le iau cu privire la oferirea de resurse entității**. Respectivă decizie implică achiziționarea, vânzarea sau deținerea instrumentelor de capitaluri proprii și de datorii și furnizarea sau decontarea împrumuturilor și altor forme de credit.

Conform IAS 1, **Situațiile financiare cu scop general (numite „situații financiare”) sunt acelea menite să satisfacă nevoile utilizatorilor care nu sunt în situația de a impune unei entități să întocmească rapoarte adaptate nevoilor lor specifice de informații**.

Conform art. 10 al IAS 1, Un set complet de situații financiare cuprinde:

- situația poziției financiare la finalul perioadei;
- situația profitului sau pierderii și altor elemente ale rezultatului global pe perioadă;
- situația modificărilor capitalurilor proprii pe perioadă;
- situația fluxurilor de trezorerie pe perioadă;
- note cuprinzând politicile contabile semnificative și alte informații explicative;
- informații comparative pentru perioada precedentă așa cum este specificat la punctele 38 și 38A; și

- situația poziției financiare la începutul perioadei precedente în care entitatea aplică retroactiv o politică contabilă sau realizează o retratare retroactivă a elementelor din situațiile sale financiare, ori atunci când reclasifică elementele din situațiile sale financiare în conformitate cu punctele **40A-40D**.

Suplimentar, menționăm **cerințele de prezentare și dezvăluire a informațiilor** conținute de fiecare standard inclus în cadrul de raportare al IFRS, care nu sunt expres prevăzute și enumerate de cadrul de raportare prudential.

Nu în ultimul rând, menționăm practica promovată în sectorul bancar de către BNM, și anume de a întocmi două seturi de situații financiare:

- un set întocmit **conform cu IFRS**, și
- un alt set, întocmit **conform cadrului prudential**, în baza principiilor și reglementărilor prudenciale, **diferite de cele conform IFRS**.

Astfel, în contextul în care prevederile Regulamentului 1/5 ar fi aplicabile doar situațiilor financiare prudenciale, situațiile financiare ale asigurătorilor emise conform IFRS, ar fi întocmite în baza principiilor cadrului de raportare financiară IFRS, și astfel ar **respecta Legea 287/2017**.

Concluzie:

Scopul, structura și principiile de întocmire ale situațiilor financiare întocmite conform acestor două cadre de raportare **nu sunt aliniate**, fapt ce induce imposibilitatea înlocuirii situațiilor financiare întocmite conform IFRS cu situațiile financiare specializate ale entităților care desfășoară activitatea de asigurare și/sau reasigurare, în scopul satisfacerii solicitării CNPF.

7. Poziția Ministerului Finanțelor

Solicitarea CNPF contravine poziției Ministerului Finanțelor enunțate în scrisoarea nr. 16/1-05/197 din 09.06.2021 (Anexa nr.5) și în scrisoarea nr. 15/3-06/360 din 13.07.2021 (Anexa nr.7) cu referire la faptul că, conform cadrului legislativ, companiile de asigurări sunt obligate să întocmească și să prezinte situații financiare conform IFRS, care, respectiv, și urmează să fie auditate. Iar, cu referire la situațiile financiare specializate, Comisia Națională a Pieței Financiare, în calitate de autoritate de reglementare/supraveghere, inclusiv în domeniul asigurărilor, urmează să decidă asupra efectuării auditului situațiilor financiare specializate ale entităților care desfășoară activitatea de asigurare și/sau reasigurare, cu operarea modificărilor ce se impun.

Concluzie:

Reieșind din cele expuse, solicitările CNPF nr. 04-5/3097 din 30.11.2021 nu sunt susținute de poziția expusă anterior de către Ministerul Finanțelor, care, conform prevederilor art. 8 al Legii 287/2017, reprezintă organul de reglementare în domeniul contabilității și raportării financiare, și anume organul responsabil de formarea cadrului legal ce vizează întocmirea **situațiilor financiare cu scop general conform IFRS**.

Analiza practicilor întocmirii situațiilor financiare cu scop general întocmite conform IFRS prin prisma actelor normative ce vizează activitatea de asigurări

1. Recunoașterea obligațiilor legate cu contracte de asigurare în situații financiare conform IFRS cu scop general

Conform prevederilor art.5 alin.(4) din Legea 287/2017, entitățile de interes public țin contabilitatea în partidă dublă și întocmesc situații financiare cu scop general **conform IFRS**.

Una din cele mai semnificative posturi ale situațiilor financiare cu scop general întocmite conform IFRS constituie **rezervele tehnice de asigurare**. Conform prevederilor cadrului de raportare **IFRS**, valoarea la care acestea sunt recunoscute în situațiile financiare trebuie să constituie **cea mai bună estimare** a cheltuielii necesare pentru decontarea obligației actuale la finalul perioadei de raportare. Rezervele tehnice de asigurare sunt abordate și de Legea 407/2006 care reglementează formarea și menținerea rezervelor tehnice în scopuri prudențiale, dar nu și în scopul întocmirii situațiilor financiare cu scop general conform IFRS.

Prevederile Legii 407/2006 care vizează rezervele tehnice de asigurare sunt:

Conform prevederilor art.34 alin.(1) din Legea 407/2006, **asigurătorul formează și menține**, potrivit activității pe care o desfășoară, suficiente **rezerve tehnice**, necesare îndeplinirii obligațiilor ce rezultă din contractele de asigurare și reasigurare.

Conform prevederilor art.34 alin.(6) din Legea 407/2006, **mărimea rezervelor tehnice** și a celor matematice, constituite și menținute conform alin.(2) și (3), **nu poate fi mai mică decât mărimea obținută prin calculul acestor rezerve potrivit metodologiei stabilite prin actul normativ al Autorității de supraveghere**.

Conform prevederilor art.34 alin.(8) din Legea 407/2006, **modul de formare a rezervelor tehnice și a rezervelor matematice se stabilește prin actele normative ale Autorității de supraveghere**.

Concluzie:

Astfel, întru respectarea prevederilor Legii 287/2017, valoarea rezervelor tehnice recunoscute în situațiile financiare cu scop general întocmite conform IFRS trebuie să fie recunoscute în strictă conformitate cu prevederile **cadrului de raportare IFRS** și bunele practici de întocmire a situațiilor financiare conform IFRS, iar valoarea rezervelor tehnice recunoscute prin prisma conceptului prudențial expus în Legea 407/2006 urmează a fi incluse în **situațiile financiare specializate cu scop prudențial întocmite conform Regulamentului 15/1**.

Întru elucidarea celor expuse mai sus, prezentăm în continuare analiza aspectelor care vizează calculul rezervelor tehnice în scopuri prudențiale conform Regulamentului CNPF 1/5 care nu sunt aliniate cu prevederile IFRS.

1.1. Regulamentul CNPF 1/5 privind rezervele tehnice de asigurare conține abordări care nu sunt aliniate cu IFRS:

1.1.1. *Rezervele tehnice conform Regulamentul 1/5 sunt estimate în scopuri prudentiale*

- a. Rezervele (provizioanele) tehnice de asigurare conform Regulamentul 1/5 sunt estimate în scopuri prudentiale, cu aplicarea unei marje de prudențialitate sau ca valori maxime din toate cele posibile ale dezvoltării acestor indicatori, și anume:
 - i. valorile rezervelor (provizioanelor) tehnice de asigurare sunt estimate prin metode care încorporează un grad sporit de prudențialitate (de exemplu, prevederea alegerii valorii maxime dintre valorile obținute în baza metodelor CL, BF și Ratei daunelor finale);
 - ii. valorile rezervelor tehnice, estimate conform Regulamentului, depășesc semnificativ valorile care ar fi fost obținute cu aplicarea prevederilor IAS 38.

Aici menționăm rezultatele analizelor retrospective efectuate de unii asigurători, care demonstrează că rezervele tehnice evaluate conform prevederilor Regulamentului 1/5 reprezintă o supraestimare cu până la 70% a necesarului de fonduri destinate onorării obligațiilor contractuale aferente portofoliului de asigurare.

1.1.2. *Rezervele tehnice conform Regulamentul 1/5 sunt evaluate prin metode nealiniate cu IFRS*

- a. la întocmirea situațiilor financiare conform IFRS de către companiile de asigurări, evaluarea elementelor situațiilor financiare, și anume a rezervelor (provizioanelor) tehnice de asigurare, se efectuează cu aplicarea unor principii și metode care nu sunt conforme cu IFRS, ex. alegerea rezultatului (valorii) maximal obținut din aplicarea mai multor metode. Aici menționăm că alegerea valorii maxime din rezultatele mai multor metode nu corespunde conceptului de „cea mai bună estimare”.
- b. Regulamentul, reieșind din interpretarea normei date de către CNPF în comunicările sale anterioare, prevede efectuarea testelor de adecvare a datoriilor prin metode diferite de cele expuse în IFRS 4 / IFRS 17.
- c. Regulamentul prevede metode de calcul a valorii Rezervei Riscurilor Neexpire (RRN) care diferă de metoda aplicată pentru efectuarea testului LAT, prevăzută în IFRS 4.

1.1.3. *Rezervele tehnice conform Regulamentul 1/5 nu întrunesc principiile de recunoaștere a datoriilor conform IFRS*

- a. Conform prevederilor punctului 4.4 (b) al Cadrului conceptual de raportare financiară, **o datorie este o obligație actuală a entității, rezultată din evenimente trecute, a cărei decontare se așteaptă să determine o ieșire de resurse încorporând beneficii economice din entitate.**
- b. Modul prescris de art. 10⁴ al Regulamentului pentru *suplinirea deficitului de rezerve înregistrat în contextul testului Run-off*, nu întrunește principiile de recunoaștere a datoriilor conform IFRS.

Asumând modul de calcul a testului Run-off, ca parte componentă a testului de adecvare

a datoriilor în baza experiențelor anterioare, și anume:

A. Testul Run-off pentru Rezerva daunelor declarate dar nesoluționate (RBNS)

este efectuat pe baza următoarei pro-forme:

- A1. + RBNS la începutul perioadei de gestiune;
- A2. - Total daune achitate în anul curent dar raportate în perioadele precedente;
- A3. - RBNS la sfârșitul perioadei de gestiune pentru daune avizate în perioadele precedente;
- A4. = **Rezultatul run-off pentru RBNS** (MDL) [1-2-3];
- A5. Rezultatul run-off pentru RBNS (%) [4/1].

B. Testul Run-off pentru Rezerva daunelor neavizate (IBNR) este efectuat pe baza următoarei pro-forme:

- B1. + IBNR la începutul perioadei de gestiune;
- B2. - Total daune achitate în anul curent, raportate în anul curent, dar întâmplare în perioadele precedente;
- B3. - RBNS la sfârșitul perioadei de gestiune pentru daune avizate în perioada curentă dar întâmplare în perioadele precedente;
- B4. - IBNR la sfârșitul perioadei de gestiune aferente daunelor întâmplare în perioadele precedente;
- B5. = **Rezultatul run-off pentru IBNR** (MDL) [1-2-3-4];
- B6. Rezultatul run-off pentru IBNR (%) [5/1].

C. Testul Run-off pentru Rezervele de daune (RBNS + IBNR) constituie rezultatul combinat al testului Run-off efectuat separat pentru RBNS și IBNR.

Astfel, abordând deficitul constatat ca urmare a efectuării testului Run-off la data de 31.12.200x+1 pentru rezervele de daune raportate la situația din 31.12.200x, reieșind din modul de calcul a testului Run-off descris mai sus, se relevă faptul că valoarea deficitului obținut constituie:

- A. valoarea daunelor efectiv achitate în anul x+1 aferente dosarelor nesoluționate la 31.12.200x, cu care depășește valoarea RD (RDDN+RDN) aferent, raportată la situația din 31.12.200x;
- B. valoarea RD (RDDN+RDN) raportată la situația din 31.12.200x+1 aferent dosarelor nesoluționate la 31.12.200x, cu care depășește valoarea RD (RDDN+RDN) aferent, raportată la situația din 31.12.200x;
- C. combinații între punctele a și b.

Astfel, Autoritatea de supraveghere în asigurări **impune recunoașterea în componența datoriilor situațiilor financiare conform IFRS, a valorii nemijlocite a deficitului constatat la efectuarea testului Run-off** (valoarea obținută la punctul A4. și B5.).

Rezultatul negativ (deficitul) al testului Run-off, obținut după cum a fost descris mai sus, nu întrunește criteriile de recunoaștere a unei datorii enunțate în cadrul conceptual de raportare financiară

- c. modul prescris de art. 10⁴ al Regulamentului pentru determinarea fluxului de numerar viitor proiectat în contextul testului LAT / calculul RRN nu corespunde principiilor enunțate în IFRS 4 și IAS 38. De exemplu, reieșind din interpretarea normei menționate de către CNPF în comunicările sale anterioare, sunt incluse fluxuri de numerar generate de un portofoliu care se planifică a fi subscris în viitor și fluxuri de numerar deja suportate de entitate aferent portofoliului în vigoare care este testat și care nu mai urmează a fi suportate în viitor.
- d. modul prescris de Regulament pentru evaluarea și recunoașterea Rezervei Adiționale de Riscuri Neexpire, nu întrunește principiile de recunoaștere a

datoriilor conform IFRS, și anume:

- i. la efectuarea testului LAT, care este reglementat și de paragraful 15-19 al IFRS 4, în cazul constatării **insuficienței RPN**, CNPF solicită, prin art. 10⁴ al Regulamentului, **calcularea unei rezerve suplimentare de riscuri neexpirate, prin recunoașterea unui RRN suplimentar la valoarea integrală a deficitului**, fără a ajusta preventiv valoarea contabilă a DAC în limita insuficienței RPN și recunoașterea RRN la valoarea rămasă - după cum este prevăzut de IFRS 4.
- e. modul prescris de Regulament pentru evaluarea și recunoașterea Rezervei Riscurilor Neexpirate (RRN) nu întrunesc principiile de recunoaștere a datoriilor conform IFRS, și anume:
 - i. Reglementările emise de CNPF, conțin cerințe pentru calculul și recunoașterea RRN, care prevăd calculul acestuia prin compararea ratei combinate obținute în ultimile 12 luni cu valoarea UPR.
 1. *Aici menționăm intenția și interpretarea CNPF cu privire la aplicarea ratei combinate efective, obținute în baza datelor pentru ultimile 12 luni, la proiectarea fluxurilor viitoare de numerar aferente contractelor neexpirate la data raportării, care include în sine cheltuieli unice deja suportate de entitate și care nu vor mai fi suportate în viitor pentru gestiunea portofoliului neexpirat, astfel - incluzându-le în prognoza fluxurilor viitoare de numerar.*
 - ii. Acest calcul nu este încorporat la efectuarea Testului LAT, prevăzut de același regulament, care, în cazul unui deficit de RPN impune recunoașterea unui RRN suplimentar, adițional la RRN calculat cu aplicarea formulei pe baza raportului combinat.
 - iii. Astfel, conform Regulamentului 1/5, asiguratorul trebuie să formeze 2 rezerve RRN:
 1. una reprezentând calculul RRN efectiv, conform pt. 31 al Regulamentului 1/5, cu aplicarea ratei combinate efective, și
 2. a doua reprezentând RRN suplimentar format în contextul deficitului obținut în cadrul testului LAT.
 - iv. Menționăm că conform paragraful 15-19 al IFRS 4 se formează doar o singură rezervă RRN, în mărimea care deficitul RPN constatat în contextul LAT depășește valoarea de bilanț a DAC.

Suplimentar menționăm că, **Ministerul Finanțelor** în scrisoarea nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021 adresată către Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova (*Anexa nr.4*), s-a expus cu referire la **modul de calcul, recunoaștere și estimare a rezervelor tehnice** de asigurare de către companiile de asigurări la întocmirea **Situațiilor financiare cu scop general**, și anume că acestea trebuie efectuate în **conformitate cu prevederile IFRS**.

Concluzie:

În opiniile exprimate anterior, Autoritatea de supraveghere în asigurări, prescria aplicarea prevederilor Regulamentului 1/5 cu privire rezervele tehnice de asigurare, la estimarea și recunoașterea elementelor din situațiile financiare cu scop general conform IFRS ale asiguratorilor din RM.

În cazul aplicării exhaustive a IFRS la întocmirea situațiilor financiare cu scop general conform IFRS, și

anume la estimarea Rezervelor tehnice de asigurare conform cerințelor cadrului de raportare financiară (IFRS), se deviază de la prevederile cadrului normativ prudential în asigurări, și se creează riscul penalizării companiilor de asigurări pentru încălcarea prevederilor regulamentelor Autorității de supraveghere, în situația în care Regulamentul 1/5 nu prevede expres aplicarea metodelor enumerate în raportarea cu scop de supraveghere prudentială și nu în scopul raportării în conformitate cu prevederile Legii 287/2017.

Aplicarea exhaustivă a Regulamentului 1/5 cu privire rezervele tehnice de asigurare conduce la încălcarea prevederilor IFRS și Legii 287/2017.

2. Sumarul auditului pieței efectuat de către MOORE STEPHENS KSC

În susținerea celor expuse mai sus, menționăm că în ședința din 01.12.2021 cu privire la rezultatele auditului pieței de asigurări efectuat de către MOORE STEPHENS KSC, una din principalele recomandări ale auditorului a fost **alinierea regulamentelor și actelor CNPF la cerințele Legii 287/2017 și IFRS.**

3. Poziția CNPF cu privire la opinia actuarului în raportul de audit

În proiectul de Hotărâre privind modificarea Regulamentului 19/3 publicat în primăvara 2021, CNPF a prevăzut includerea subpunctului 3) la punctul 10 cu următorul cuprins: **„autoritatea de supraveghere va suspenda entitatea de audit din lista entităților de audit eligibile pe perioada de până la 3 ani, în cazul în care la întocmirea Raportului auditorului nu s-a ținut cont de Raportul/opinia actuarului care a făcut parte din echipa de audit”**

În expunerea poziției sale, Ministerul Finanțelor, în scrisoarea nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021, menționează că auditorul este singurul responsabil pentru opinia de audit exprimată, iar această responsabilitate nu este diminuată prin utilizarea activității unui expert al auditorului (*Anexa nr.5*).

Tot aici amintim experiența anilor 2020-2021 când CNPF a interpretat și a evaluat raportul de audit al unui auditor licențiat, și a pornit proceduri administrative împotriva acestuia cu penalizarea și excluderea din lista entităților de audit eligibile, invocând **dezacordul CNPF cu opinia auditorului.**

Mai mult, Autoritatea de supraveghere în asigurări a impus auditorii care auditează companiile de asigurări, să țină cont necondiționat de opinia actuarului care a făcut parte din echipa de audit, chiar dacă auditorul a constatat dovezile de audit livrate de experți ca fiind nerelevante, și a sancționat respectiv auditorul în cazul neconformării.

Concluzie:

Situația expusă afectează independența auditorului iar elaborarea măsurilor de asigurare a executării principiilor etice fundamentale nu se atestă a fi posibilă și astfel este interpretată ca intimidare a independenței auditorului.

Extras din răspunsul acordat de Ministerul Finanțelor, prin scrisoarea nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021, la adresarea Asociației Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova (ACAP RM) nr. 065 din 07.09.2021:

„De asemenea, comunicăm că, Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271/2017 stabilește cadrul juridic privind organizarea auditului de către entitățile de audit, reglementează exercitarea profesiei de auditor, supravegherea auditului, precum și cerințele specifice auditului entităților de interes public.

*Conform art.21 alin.(1), (4) și art.23 alin.(2) din Legea nr.271/2017, pentru respectarea **cerinței de independență în exercitarea profesiei**, auditorul se conduce de Legea privind auditul situațiilor financiare, de standardele de audit și de Codul etic.*

***Imixtiunea în exercitarea profesiei de auditor**, influența asupra auditului, asupra raportului și a documentelor de lucru ale auditorului **sînt interzise**.*

Entitatea de audit este obligată să efectueze auditul în conformitate cu standardele de audit și cu prevederile legii menționate.

*Totodată, conform art.28 alin.(1) și (2), raportul auditorului conține **opinia acestuia cu privire la măsura în care situațiile financiare auditate sînt întocmite din toate punctele de vedere semnificative** conform **cadrului general de raportare financiară**.*

Opinia auditorului poate fi nemodificată sau modificată, respectiv, poate fi opinie cu rezerve, opinie contrară sau acesta poate fi în imposibilitatea de a exprima o opinie.

*Raportul auditorului se întocmește **respectând standardele de audit**.*

*Suplimentar, menționăm că, conform art.37 alin.(3) lit.f) și alin.(4) lit.d) al Legii nr.271/2017, funcții de **investigare și de aplicare a măsurilor disciplinare** auditorilor și entităților de audit conform art.42 alin.(2) și (3) și atribuții de examinare a solicitărilor aferente supravegherii publice a auditului, inclusiv privind calitatea efectuării auditului, îi **revin Consiliului de supraveghere publică a auditului**.”*

Extras din răspunsul acordat de Ministerul Finanțelor, prin scrisoarea nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021, la adresarea Asociației Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova (ACAP RM) nr. 065 din 07.09.2021:

*„Toate entitățile în procesul de contabilizare a **provizioanelor, datoriilor contingente și activelor contingente**, cu excepția celor rezultate din contracte executorii, cu excepția contractelor cu titlu oneros și celor care intră sub incidența altui standard, aplică Standardul Internațional de Contabilitate 37 „Provizioane, datorii contingente și active contingente”, a cărui obiectiv este de a asigura aplicarea unor criterii de recunoaștere și baze de evaluare adecvate provizioanelor, datoriilor contingente și activelor contingente și prezentarea unor informații suficiente în cadrul notelor, care să le permită utilizatorilor să înțeleagă natura, plasarea în timp și valoarea acestora.*

Conform pct.10, un provizion este o datorie cu plasare în timp sau valoare incertă.

*Potrivit pct.14, un provizion **trebuie recunoscut în cazul în care:***

- 1. o entitate are **o obligație actuală** (legală sau implicită) generată de un eveniment trecut;*
- 2. **este probabil** ca pentru decontarea obligației să fie necesară **o ieșire de resurse încorporând beneficii economice**; și*
- 3. poate fi realizată **o estimare fiabilă** a valorii obligației.*

Dacă nu sunt îndeplinite aceste condiții, nu trebuie recunoscut un provizion.

Conform pct.25, utilizarea estimărilor este o componentă esențială a întocmirii situațiilor financiare și nu reduce fiabilitatea acestora. Acest lucru este valabil în special în cazul provizioanelor care, prin natura lor, sunt mai incerte decât majoritatea celorlalte elemente din situația poziției financiare. Cu excepția unor cazuri extrem de rare, o entitate va putea determina mai multe rezultate posibile și, prin urmare, va putea estima obligația suficient de fiabil încât să utilizeze estimarea pentru recunoașterea unui provizion.

*Conform pct.36-38, **valoarea recunoscută ca provizion** trebuie să constituie **cea mai bună estimare a cheltuielii necesare pentru decontarea obligației actuale la finalul perioadei de raportare.***

*Cea mai bună estimare a cheltuielii necesare pentru decontarea obligației actuale este valoarea pe care **o entitate ar plăti-o, în mod rațional, pentru decontarea obligației la finalul perioadei de raportare** sau pentru transferarea acesteia către o terță parte în acel moment.*

În mod frecvent, decontarea sau transferul unei obligații la finalul perioadei de raportare va fi imposibil(ă) sau extrem de costisitoare (costisitor). Cu toate acestea, estimarea valorii pe care

o entitate ar plăti-o, în mod rațional, pentru a deconta sau transfera obligația reprezentată cea mai bună estimare a cheltuielii necesare pentru decontarea obligației actuale la finalul perioadei de raportare.

Estimările rezultatelor și ale efectelor financiare sunt determinate de raționamentul conducerii entității și **completate de experiența unor tranzacții similare** și, în anumite cazuri, de rapoartele **unor experți independenți**. Elementele luate în calcul includ orice probe suplimentare **furnizate de evenimente ulterioare perioadei de raportare**.

Potrivit pct.42-43, pentru determinarea **cele mai bune estimări a unui provizion**, trebuie luate în considerare **riscurile și incertitudinile** care afectează inevitabil multe evenimente și împrejurări.

Reiesind din cele expuse, asigurătorul urmează să aplice **prevederile menționate în procesul de recunoaștere și evaluare a provizioanelor**.

Modul de raportare financiară a contractelor de asigurare pentru orice entitate care emite astfel de contracte este prevăzut de Standardul Internațional de Raportare Financiară 4 „Contracte de asigurare”.

Potrivit pct.2 lit.(a), o entitate trebuie să aplice standardul menționat, inclusiv, pentru contractele de asigurare (inclusiv contractele de reasigurare) pe care le emite și contractele de reasigurare pe care le deține.

Testul de adecvare a datoriei se efectuează **ținând cont de prevederile pct.15-19 ale standardului menționat**.

Potrivit art.8 alin.(1) lit.a) și alin.(3) din Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017, **Ministerul Finanțelor este responsabil de acceptarea IFRS**, publicarea lor în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și de plasarea acestora pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor. IFRS se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova periodic, în dependență de volumul actualizărilor efectuate. IFRS și actualizările aferente se plasează pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor în termen de o lună de la data recepționării acestora de la Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate.

Comisia Națională a Pieței Financiare, organele centrale de specialitate pot elabora, în conformitate cu standardele de contabilitate și cu alte acte normative, reglementări contabile specifice anumitor ramuri, domenii/sectoare de activitate, cu aprobarea acestora de către Ministerul Finanțelor.”

Extras din răspunsul acordat de Ministerul Finanțelor, prin scrisoarea nr. 16/1-08/329 din 30.09.2021, la adresarea Asociației Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova (ACAP RM) nr. 065 din 07.09.2021:

„Auditorul are dreptul să aleagă metoda de efectuare a auditului, conform standardelor de audit, să planifice în mod independent efectuarea auditului, să beneficieze de serviciile experților, ale specialiștilor și ale altor persoane, ale căror cunoștințe sînt necesare în efectuarea auditului (art.30 alin.(1) lit. a), b) și d) Legii nr.271/2017).

Auditorul este obligat să efectueze auditul în conformitate cu prevederile standardelor de audit și ale legislației și să renunțe la efectuarea auditului dacă se încalcă principiul independenței auditorului (art.31 alin.(1) lit.a) și d) al legii).

Astfel, potrivit pct.3 al Standardului Internațional de Audit 620 „Utilizarea activității unui expert”, emis de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare, Ediția 2018, recepționat de Ministerul Finanțelor pe 1 septembrie 2020 de la Federația Internațională a Contabililor, auditorul este singurul responsabil pentru opinia de audit exprimată, iar această responsabilitate nu este diminuată prin utilizarea activității unui expert al auditorului. Cu toate acestea, dacă auditorul care utilizează activitatea unui expert al auditorului, în conformitate cu ISA, concluzionează că activitatea expertului respectiv corespunde scopurilor auditorului, auditorul poate accepta constatările sau concluziile expertului respectiv în domeniul lui de specialitate drept probă de audit adecvată.

Auditorul trebuie să evalueze gradul de adecvare al activității expertului auditorului în scopurile auditorului, inclusiv relevanța și caracterul rezonabil ale constatărilor sau concluziilor expertului respectiv și consecvența acestora cu alte probe de audit (pct.12 lit.(a) al standardului).

Evaluarea de către auditor a competenței, capacității și obiectivității expertului auditorului, familiaritatea auditorului cu domeniul de competență al expertului auditorului și natura activității efectuate de expertul auditorului afectează natura, plasarea în timp și amploarea procedurilor de audit în vederea evaluării caracterului adecvat al activității expertului respectiv în scopurile auditorului (pct.A32 al standardului).

Procedurile specifice pentru evaluarea caracterului adecvat al activității expertului auditorului în scopurile auditorului pot include:

- **Intervievări ale expertului auditorului.**
- **Revizuirea rapoartelor și documentelor de lucru ale expertului auditorului.**
- *Proceduri de coroborare precum:*

- a. Observarea activității expertului auditorului;**
 - b. Examinarea informațiilor publicate, precum rapoartele statistice provenite de la surse cu autoritate care se bucură de o bună reputație;**
 - c. Confirmarea aspectelor relevante cu terțe părți;**
 - d. Efectuarea de proceduri analitice detaliate; și**
 - e. Repetarea calculelor.**
- *Discutarea cu un alt expert care deține competențe relevante în cazul în care, de exemplu, constatările sau concluziile expertului auditorului nu sunt consecvente cu alte probe de audit.*

Discutarea cu conducerea a raportului expertului auditorului (pct.A33 al standardului).”

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel. (022) 26-26-00, fax (022) 26-25-17

30.09.2021 nr. 16/1-08/329
La nr. 065 din 07.09.2021

**Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști
din Republica Moldova (ACAP RM)**

info@acap.md

Ministerul Finanțelor a examinat adresarea nr.065 din 07.09.2021 și în limita competenței funcționale, comunică următoarele.

Potrivit art.3 alin.(1) din Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017, entitate de interes public reprezintă entitate ale cărei valori mobiliare sînt admise la tranzacționare pe o piață reglementată; bancă; asigurător (reasigurător)/societate de asigurări; organism de plasament colectiv în valori mobiliare cu personalitate juridică; entitate mare care este întreprindere de stat sau este societate pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social.

Conform art.5 alin.(4) al legii, entitățile de interes public țin contabilitatea în partidă dublă și întocmesc situații financiare conform IFRS.

Toate entitățile în procesul de contabilizare a provizioanelor, datoriiilor contingente și activelor contingente, cu excepția celor rezultate din contracte executorii, cu excepția contractelor cu titlu oneros și celor care intră sub incidența altui standard, aplică Standardul Internațional de Contabilitate 37 „Provizioane, datorii contingente și active contingente”, a cărui obiectiv este de a asigura aplicarea unor criterii de recunoaștere și baze de evaluare adecvate provizioanelor, datoriiilor contingente și activelor contingente și prezentarea unor informații suficiente în cadrul notelor, care să le permită utilizatorilor să înțeleagă natura, plasarea în timp și valoarea acestora.

Conform pct.10, un provizion este o datorie cu plasare în timp sau valoare incertă.

Potrivit pct.14, un provizion trebuie recunoscut în cazul în care:

(a) o entitate are o obligație actuală (legală sau implicită) generată de un eveniment trecut;

(b) este probabil ca pentru decontarea obligației să fie necesară o ieșire de resurse încorporând beneficii economice; și

(c) poate fi realizată o estimare fiabilă a valorii obligației.

Dacă nu sunt îndeplinite aceste condiții, nu trebuie recunoscut un provizion.

Conform pct.25, utilizarea estimărilor este o componentă esențială a întocmirii situațiilor financiare și nu reduce fiabilitatea acestora. Acest lucru este valabil în special în cazul provizioanelor care, prin natura lor, sunt mai incerte decât majoritatea celorlalte elemente din situația poziției financiare. Cu excepția unor cazuri extrem de rare, o entitate va putea determina mai multe rezultate posibile și, prin urmare, va putea estima obligația suficient de fiabil încât să utilizeze estimarea pentru recunoașterea unui provizion.

Potrivit pct.26, în cazurile extrem de rare în care nu se poate face o estimare fiabilă, există o datorie care nu poate fi recunoscută. O astfel de datorie este prezentată ca datorie contingentă (a se vedea punctul 86).

Conform pct.36-38, valoarea recunoscută ca provizion trebuie să constituie cea mai bună estimare a cheltuielii necesare pentru decontarea obligației actuale la finalul perioadei de raportare.

Cea mai bună estimare a cheltuielii necesare pentru decontarea obligației actuale este valoarea pe care o entitate ar plăti-o, în mod rațional, pentru decontarea obligației la finalul perioadei de raportare sau pentru transferarea acesteia către o terță parte în acel moment.

În mod frecvent, decontarea sau transferul unei obligații la finalul perioadei de raportare va fi imposibil(ă) sau extrem de costisitoare (costisitor). Cu toate acestea, estimarea valorii pe care o entitate ar plăti-o, în mod rațional, pentru a deconta sau transfera obligația reprezintă cea mai bună estimare a cheltuielii necesare pentru decontarea obligației actuale la finalul perioadei de raportare.

Estimările rezultatelor și ale efectelor financiare sunt determinate de raționamentul conducerii entității și completate de experiența unor tranzacții similare și, în anumite cazuri, de rapoartele unor experți independenți. Elementele luate în calcul includ orice probe suplimentare furnizate de evenimente ulterioare perioadei de raportare.

Potrivit pct.42-43, pentru determinarea celei mai bune estimări a unui provizion, trebuie luate în considerare riscurile și incertitudinile care afectează inevitabil multe evenimente și împrejurări.

Riscul descrie variabilitatea rezultatelor. Ajustarea în funcție de risc poate determina creșterea valorii la care este evaluată o datorie. Dacă evaluările se fac în condiții de incertitudine, este nevoie de precauție, astfel încât veniturile și activele să nu fie supraevaluate, iar cheltuielile și datoriile să nu fie subevaluate. Cu toate acestea, incertitudinea nu justifică constituirea unor provizioane excesive sau supraevaluarea deliberată a datoriilor. De exemplu, în cazul în care costurile preconizate ale unui anumit rezultat negativ sunt estimate prudent, rezultatul respectiv nu este tratat în mod deliberat mai probabil decât este de fapt cazul. Trebuie acordată atenție pentru a se evita dubla ajustare în funcție de riscuri și incertitudini, care ar putea duce la supraevaluarea unui provizion.

Reieșind din cele expuse, asigurătorul urmează să aplice prevederile menționate în procesul de recunoaștere și evaluare a provizioanelor.

Modul de raportare financiară a contractelor de asigurare pentru orice entitate care emite astfel de contracte este prevăzut de Standardul Internațional de Raportare Financiară 4 „Contracte de asigurare”.

Potrivit pct.2 lit.(a), o entitate trebuie să aplice standardul menționat, inclusiv, pentru contractele de asigurare (inclusiv contractele de reasigurare) pe care le emite și contractele de reasigurare pe care le deține.

Testul de adecvare a datoriei se efectuează ținând cont de prevederile pct.15-19 ale standardului menționat.

De asemenea, comunicăm că, Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271/2017 stabilește cadrul juridic privind organizarea auditului de către entitățile de audit, reglementează exercitarea profesiei de auditor, supravegherea auditului, precum și cerințele specifice auditului entităților de interes public.

Conform art.21 alin.(1), (4) și art.23 alin.(2) din Legea nr.271/2017, pentru respectarea cerinței de independență în exercitarea profesiei, auditorul se conduce de Legea privind auditul situațiilor financiare, de standardele de audit și de Codul etic.

Imixtiunea în exercitarea profesiei de auditor, influența asupra auditului, asupra raportului și a documentelor de lucru ale auditorului sînt interzise.

Entitatea de audit este obligată să efectueze auditul în conformitate cu standardele de audit și cu prevederile legi menționate.

Totodată, conform art.28 alin.(1) și (2), raportul auditorului conține opinia acestuia cu privire la măsura în care situațiile financiare auditate sînt întocmite din toate punctele de vedere semnificative conform cadrului general de raportare financiară. Opinia auditorului poate fi nemodificată sau modificată, respectiv, poate fi opinie cu rezerve, opinie contrară sau acesta poate fi în imposibilitatea de a exprima o opinie.

Raportul auditorului se întocmește respectând standardele de audit.

Auditorul are dreptul să aleagă metoda de efectuare a auditului, conform standardelor de audit, să planifice în mod independent efectuarea auditului, să beneficieze de serviciile experților, ale specialiștilor și ale altor persoane, ale căror cunoștințe sînt necesare în efectuarea auditului (art.30 alin.(1) lit. a), b) și d) Legii nr.271/2017).

Auditorul este obligat să efectueze auditul în conformitate cu prevederile standardelor de audit și ale legislației și să renunțe la efectuarea auditului dacă se încalcă principiul independenței auditorului (art.31 alin.(1) lit.a) și d) al legii).

Astfel, potrivit pct.3 al Standardului Internațional de Audit 620 „Utilizarea activității unui expert”, emis de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare, Ediția 2018, recepționat de Ministerul Finanțelor pe 1 septembrie 2020 de la Federația Internațională a Contabililor, auditorul este singurul responsabil pentru opinia de audit exprimată, iar această responsabilitate nu este diminuată prin utilizarea activității unui expert al auditorului. Cu toate acestea, dacă auditorul care utilizează activitatea unui expert al auditorului, în conformitate cu ISA, concluzionează că activitatea expertului respectiv corespunde scopurilor auditorului, auditorul poate accepta constatările sau concluziile expertului respectiv în domeniul lui de specialitate drept probă de audit adecvată.

Auditorul trebuie să evalueze gradul de adecvare al activității expertului auditorului în scopurile auditorului, inclusiv relevanța și caracterul rezonabil ale constatările sau concluziilor expertului respectiv și consecvența acestora cu alte probe de audit (pct.12 lit.(a) al standardului).

Evaluarea de către auditor a competenței, capacității și obiectivității expertului auditorului, familiaritatea auditorului cu domeniul de competență al expertului auditorului și natura activității efectuate de expertul auditorului afectează natura, plasarea în timp și amploarea procedurilor de audit în vederea evaluării caracterului adecvat al activității expertului respectiv în scopurile auditorului (pct.A32 al standardului).

Procedurile specifice pentru evaluarea caracterului adecvat al activității expertului auditorului în scopurile auditorului pot include:

- Intervievări ale expertului auditorului.
- Revizuirea rapoartelor și documentelor de lucru ale expertului auditorului.
- Proceduri de coroborare precum:
 - Observarea activității expertului auditorului;

- Examinarea informațiilor publicate, precum rapoartele statistice provenite de la surse cu autoritate care se bucură de o bună reputație;

- Confirmarea aspectelor relevante cu terțe părți;

- Efectuarea de proceduri analitice detaliate; și

- Repetarea calculului.

• Discutarea cu un alt expert care deține competențe relevante în cazul în care, de exemplu, constatările sau concluziile expertului auditorului nu sunt consecvente cu alte probe de audit.

• Discutarea cu conducerea a raportului expertului auditorului (pct.A33 al standardului).

Suplimentar, menționăm că, conform art.37 alin.(3) lit.f) și alin.(4) lit.d) al Legii nr.271/2017, funcții de investigare și de aplicare a măsurilor disciplinare auditorilor și entităților de audit conform art.42 alin.(2) și (3) și atribuții de examinare a solicitărilor aferente supravegherii publice a auditului, inclusiv privind calitatea efectuării auditului, îi revin Consiliului de supraveghere publică a auditului.

Potrivit art.8 alin.(1) lit.a) și alin.(3) din Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017, Ministerul Finanțelor este responsabil de acceptarea IFRS, publicarea lor în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și de plasarea acestora pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor. IFRS se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova periodic, în dependență de volumul actualizărilor efectuate. IFRS și actualizările aferente se plasează pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor în termen de o lună de la data recepționării acestora de la Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate.

Comisia Națională a Pieței Financiare, organele centrale de specialitate pot elabora, în conformitate cu standardele de contabilitate și cu alte acte normative, reglementări contabile specifice anumitor ramuri, domenii/sectoare de activitate, cu aprobarea acestora de către Ministerul Finanțelor.

MINISTRUL FINANTELOR

(semnat electronic)

Dumitru BUDIANSCHI

Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2021.10.01 08:19:30 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

